

STORTINGET

Innst. 177 L

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra finanskomiteen

Prop. 31 L (2025–2026)

Innstilling fra finanskomiteen om Endringer i foretakspensjonsloven og forsikringsvirksomhetsloven (forvaltning av garanterte pensjonsprodukter)

Til Stortinget

1. Proposisjonens hovedinnhold

1.1 Sammendrag

I proposisjonen foreslår Finansdepartementet lovendringer om forvaltningen av pensjonsmidler i garanterte pensjonsprodukter.

I kapittel 3 i proposisjonen gis det en omtale av hvordan departementet vil følge opp forskriftsregler om nedbygging og bruk av avkastningsbuffere gjennom utbetalingsperioden. Videre foreslås det lovregler i forsikringsvirksomhetsloven om at buffermidler som gjenstår når en fripoliseinnehaver dør, skal anses som overskudd på risikoresultatet, og at pensjonsleverandørene kan sette av inntil 20 prosent av dette overskuddet til risikoutjevningfondet.

I kapittel 4 i proposisjonen foreslår departementet endringer i forsikringsvirksomhetsloven om at det innføres en mulighet for såkalt lånt egenkapital. Det vil si at dersom pensjonsleverandører må tilføre egenkapital til kontraktene for å oppfylle avkastningsgarantien, kan disse midlene senere betales tilbake til leverandøren dersom avkastningen blir høy nok. Målsettingen er at leverandørene vil kunne ta noe høyere risiko i forvaltningen og gi kundene noe høyere forventet avkastning. Det foreslås at slik lånt egenkapital ikke skal følge med

ved flytting mellom leverandører, men at mottakende leverandør i tilfelle må stille med lånt egenkapital til kontrakten. Ved flytting foreslår departementet at alle eiendeler skal vurderes til markedsverdi, også investeringer som ellers regnskapsmessig vurderes til amortisert kost.

Departementet foreslår også forenklinger for fripoliser med investeringsvalg i kapittel 5 i proposisjonen. Det foreslås for det første at fripoliseinnehaver som har gått over til investeringsvalg, som standardvalg fortsetter med dette også under utbetaling. Videre foreslås det forenklinger i foretakspensjonslovens regler om informasjon og rådgivning, samt en adgang til å redusere utbetalingstiden for lave pensjonsytelser i inntil ett år etter at pensjonen er kommet til utbetaling.

1.2 Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Frode Jacobsen, lederen Tuva Moflag, Tellef Inge Mørland, Even A. Røed og Maria Aasen-Svensrud, fra Fremskrittspartiet, Hilde Grande, Martin Virkesdal Jonsterhaug, Hans Andreas Limi og Tom Staahle, fra Høyre, Henrik Asheim og Nikolai Astrup, fra Sosialistisk Venstreparti, Marthe Hammer, fra Senterpartiet, Bjørn Arild Gram, fra Rødt, Mimir Kristjánsson, fra Miljøpartiet De Grønne, Ingrid Liland, fra Kristelig Folkeparti, Jørgen H. Kristiansen, og fra Venstre, Abid Raja, viser til Prop. 31 L (2025–2026) om endringer i foretakspensjonsloven og forsikringsvirksomhetsloven, som gjelder forvaltningen av garanterte pensjonsprodukter, særlig fripoliser. Slike pensjonsavtaler innebæ-

rer at innehaveren er garantert en bestemt årlig pensjonsytelse, uavhengig av utviklingen i finansmarkedene.

2. Bakgrunn og formål

2.1 Sammendrag

Garanterte pensjonsprodukter er kontrakter der den forsikrede har krav på en gitt årlig pensjonsytelse fra uttakstidspunktet, og omfatter blant annet kommunale pensjonsordninger, private ytelsespensjonsordninger og fripoliser. Fripoliser er bevis på opptjent pensjon for personer som fratrer private ytelsesordninger før utbetaling.

Regelverket for slike produkter har vært utredet flere ganger de senere årene. Utredningene har resultert i flere endringer i regelverket:

- Fra 2022 har det vært adgang for pensjonsleverandørene til å tilby kompensasjon i forbindelse med konvertering av ordinære fripoliser til fripoliser med investeringsvalg.
- I februar 2022 fastsatte Finansdepartementet forskriftsregler som gir pensjonsleverandørene mer fleksibilitet i fordelingen av avkastningsoverskudd for garanterte pensjonsprodukter mellom bufferavsetning og oppregulering av ytelsene.
- 1. januar 2024 trådte nye regler i kraft for private garanterte pensjonsprodukter, der et sammenslått kontraktsfordelt bufferfond erstattet tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond. Tilsvarende regler trådte i kraft for kommunale pensjonsordninger fra 1. januar 2022.

Reglene om sammenslått bufferfond ble vedtatt på bakgrunn av departementets lovforslag i Prop. 83 L (2022–2023). Finanskomiteens flertall diskuterte i Innst. 401 L (2022–2023) hvordan en kan tilrettelegge for at kundens overskuddsmidler i tilstrekkelig grad benyttes til økning av pensjonsytelsene, og uttalte at spørsmålet om tak på bufferfond og eventuelle andre måter å sikre at overskuddet kommer kundene til gode på, burde utredes nærmere. Flertallet i finanskomiteen viste videre til departementets uttalelser i lovproposisjonen om å vurdere andre endringer i regelverket når man har fått noe erfaring med en sammenslått buffer, men uttalte at det er grunnlag for å sette i gang et slikt utredningsarbeid nå, blant annet i lys av innvendinger mot å fjerne dagens adgang til amortisert kost til fordel for markedsverdivurderinger, som kom opp i Stortingets høring om proposisjonen. Stortinget vedtok på denne bakgrunn å be regjeringen nedsette et utvalg for å se på mulige regelendringer for ytterligere å sikre verdiene i og reguleringen av fripoliser.

Finansdepartementet satte deretter ned en arbeidsgruppe med medlemmer fra Finansdepartementet, Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Finanstilsynet, LO og NHO for å utrede spørsmålene som framkom av Stortingets anmodningsvedtak, og andre problemstillinger relatert til privat tjenestepensjon.

Arbeidsgruppen leverte sin rapport 13. september 2024. Finansdepartementet sendte rapporten på høring samme dag med høringsfrist 16. desember 2024.

2.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til at bakgrunnen for proposisjonen er en vedvarende utfordring knyttet til balansen mellom hensynet til sikkerhet for de garanterte ytelsene og behovet for tilstrekkelig regulering av pensjonene over tid. Komiteen merker seg at pensjonsleverandørene, av hensyn til garantiene, i mange tilfeller har holdt tilbake betydelige deler av overskuddet i bufferfond. Dette har bidratt til å sikre at garantiene kan innfris, men har samtidig ført til svak regulering av pensjonsytelsene for mange kunder.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmet fra Kristelig Folkeparti, viser videre til at formålet med lovforslaget er å legge bedre til rette for at overskudd i større grad kan komme kundene til gode, samtidig som pensjonsleverandørene gis mer hensiktsmessige rammevilkår for risikohåndtering. Flertallet understreker at forenkling av regelverket, særlig for fripoliser med investeringsvalg, også er et sentralt formål med proposisjonen. Forslagene følger opp Stortingets tidligere anmodninger om å vurdere hvordan verdiene i fripoliser kan sikres og utnyttes bedre.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så snart som mulig og senest innen utgangen av 2026 med forslag til ytterligere regelendringer som bedre vil sikre verdiene i og reguleringene av fripoliser.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at skiftende regjeringer har hatt som mål at regelverket for garanterte pensjonsprodukter skal være til gunst for kundene, og at eventuelle endringer skal være til kundenes fordel. Disse medlemmer vil understreke at dette hensynet fortsatt er helt grunnleggende i arbeidet med disse spørsmålene.

Disse medlemmer viser til at et bredt flertall på Stortinget har sluttet seg til regler som åpner for valgfri-

het for kunden til å frasi seg rentegarantien og selv ta risiko ved å gå over til investeringsvalg, og forsikringselskapene kan også kombinere dette med at forsikringselskapene kan tilby betaling til kunder som frivillig velger å frasi seg rentegarantien. Videre har Stortinget gitt sin tilslutning til at mindre fripoliser kan utbetales raskere.

Disse medlemmer viser til at et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Rødt i Innst. 401 L (2022–2023) støttet å innføre sammenslåing av fond til et bufferfond med adgang til å dekke negativ avkastning i forvaltningen, i forventning om at dette ville gi endringer i kapitalforvaltningen som skulle øke avkastningen for fripolisekundene på en måte som skulle overgå ulempene for kundene.

Disse medlemmer viser til at Finanstilsynet i sin høringsuttalelse til arbeidsgruppens rapport som det refereres til i Prop. 31 L (2025–2026), uttaler at:

«[...] de gjennomførte endringene i regelverket så langt har kun i begrenset grad ført til endringer i kapitalforvaltningen som øker den forventede avkastningen for fripolisekundene. Videre har foretakene utbetalt høye utbytter, og planlegger for dette også framover. Disse erfaringer tilsier etter Finanstilsynets vurdering at en nå bør være forsiktige med ytterligere lettelse i regelverket.»

Disse medlemmer slutter seg til Finanstilsynets vurdering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at pensjonsmidler er privat oppsparte midler som tilhører den enkelte, og at regelverket i størst mulig grad må sikre individuell råderett, forutsigbarhet og reell valgfrihet.

Disse medlemmer mener samlet sett at proposisjonen i for liten grad tar utgangspunkt i prinsippet om individuell eiendomsrett og selvbestemmelse, og at dette bør vektlegges sterkere i det videre lovarbeidet.

Disse medlemmer er kritiske til at proposisjonen på flere områder erstatter klare, rettighetsfestede regler med skjønnsbaserte retningslinjer hos pensjonsleverandørene, kombinert med at Finanstilsynet skal kunne vurdere. Dette svekker etter disse medlemmers syn kundenes stilling og gir økt makt til institusjoner fremfor individet.

Disse medlemmer mener offentlige og private pensjonskasser fortsatt må ha en innretning og forvaltning som innebærer at disse kan opprettholde god håndtering av pensjonsløftet til det beste for pensjonister og fripoliseinnehavere. Disse medlemmer mener pensjonskasser fortsatt må kunne håndtere pensjonsmidlene kollektivt, inkludert bufferfond for fripoliser, da dette er til rettighetshavernes gunst. Avkastning på pensjonsmidlene skal settes av til bufferfond eller brukes til oppregulering av ytelsene. Disse medlem-

mer viser til at fripolisene i pensjonskassene ikke er skilt ut i særlige porteføljer, men forvaltes med øvrig pensjonskapital, og følgelig med høy aksjeandel. Disse medlemmer mener denne opsjonen ikke må bortfalle som konsekvens av lovgivers regulering, men videreføres som i dag.

Disse medlemmer mener det er behov for en egen sak som vurderer alternative måter for organisering og forvaltning av fripoliser i livselskap da forslagene i Prop. 31 L (2025–2026) ikke løser de grunnleggende problemene knyttet til lav avkastning og manglende oppregulering av fripoliser. Dette har etter endringene innført i 2008 gjort at verdireguleringen av pensjonsytelsene har bortfalt.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at gjennomføring av kollektiv håndtering i offentlige og private pensjonskasser videreføres slik at avkastningen på pensjonsmidlene i pensjonskassene avsettes til jevn, årlig oppregulering av pensjonsytelsene for rettighetshavere i pensjonskassene.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til utviklingen i fripoliseordningen og spesielt svakhetene ved dagens regelverk, der mange pensjonister over lang tid har opplevd liten eller ingen regulering av sine pensjonsytelser, noe som har svekket deres kjøpekraft og levekår. Som Pensjonistforbundet bl.a. har vist, har overskudd i livselskapene blitt holdt tilbake i bufferfond i stedet for å komme kundene til gode i form av økte utbetalinger. Disse medlemmer mener, i likhet med bl.a. høringsuttalelsene til LO og Pensjonistforbundet, at forslagene i proposisjonen ikke løser de grunnleggende problemene knyttet til lav avkastning og manglende oppregulering av fripoliser, og at det er behov for videre arbeid for å bedre organisering og forvaltning av fripoliser i livselskap. Disse medlemmer viser til FAFOs rapport 2018:13 «Ikke som forventet» som påpeker at det kun er mulig å oppnå små endringer innenfor dagens reguleringer, og at det kreves mer dyptgripende tiltak for å bedre forvaltningen av fripoliser i livselskap.

Disse medlemmer mener derfor at det er behov for en ny gjennomgang av fripoliseordningene med et bredere mandat enn det som lå til grunn for denne proposisjonen. Disse medlemmer mener, i likhet med LO sin høringsuttalelse, at det bør ses videre på forslagene som ligger i FAFO-rapporten, slik som et statlig selskap som driver kapitalforvaltning og administrasjon av overførte fripoliser fra leverandører.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av våren 2026 nedsette en arbeidsgruppe som skal utrede systemiske endringer i hvordan fripoliser forvaltes og organiseres,

som kan bidra til økt avkastning og oppregulering av fripoliser. Arbeidsgruppen skal ta utgangspunkt i, men ikke være begrenset til, forslagene i FAFOs rapport 2018:13.»

3. Bufferfond

3.1 Sammendrag

Gjeldende regler om nedbygging av buffer, og utkast til regler om tak på buffer som tidligere har vært på høring og som var omtalt i Prop. 83 L (2022–2023), følger av forskrift 30. juni 2006 nr. 869 til forsikringsvirksomhetsloven (livsforsikring mv.) § 5-4. Det samme gjelder dagens regler om at frigjort buffer skal benyttes som engangspremie for årlig forhøyelse av pensjonsytelsene. Endringer i disse reglene krever i utgangspunktet ikke lovendringer, og kompetansen til å endre forskriftsreglene ligger hos Finansdepartementet. Anmodningsvedtaket om videre utredning av «mulige regelendringer for ytterligere å sikre verdiene i og reguleringene av fripoliser» hadde blant annet sin bakgrunn i omtalen av mulige forskriftsregler om tak på bufferfond i Prop. 83 L (2022–2023). Departementet redegjør derfor i punkt 3.3.1 og 3.3.2, 3.4.1 og 3.4.2 samt 3.5.1 og 3.5.2 i proposisjonen for arbeidsgruppens utredning, høringsinstansenes syn og departementets vurdering av disse forholdene, men foreslår ikke lovendringer. Departementet vil følge opp disse vurderingene i forskriftsarbeidet.

Arbeidsgruppen foreslo imidlertid at eventuelle regler om hvordan gjenstående buffer ved fripoliseinnehavers død skal håndteres, skal reguleres i lov. Dette spørsmålet er omtalt i punkt 3.3.3, 3.4.3 og 3.5.3 i proposisjonen. Økonomiske og administrative konsekvenser knyttet til bufferfond er omtalt i punkt 6.1.1, 6.2.1 og 6.3.1 i proposisjonen.

3.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til departementets forslag om endringer i reglene om bufferfond og overskuddsdisponering i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 3. Komiteen merker seg at departementet varsler tydeligere regler, blant annet i forskrift, for bruk og gradvis nedbygging av bufferfond når pensjonen er under utbetaling. Formålet er å sikre at bufferkapital over tid faktisk kommer pensjonistene til gode.

Komiteen viser til at reglene om et bufferfond som er fordelt på den enkelte kontrakt, ble vedtatt av Stortinget i 2023, og trådte i kraft fra 2024. Reglene er ikke til hinder for at pensjonskassene kan forvalte midlene kollektivt. Komiteen presiserer derfor at det ikke foreslås endringer i pensjonskassenes muligheter til kollektiv forvaltning av pensjonsmidlene, herunder bufferfond tilhørende fripoliser, dette ligger fast. Det på-

legges heller ikke konkrete krav til nedbygging av bufferen, i tråd med pensjonskassenes høringsinnspill på dette punktet. Komiteen viser til at avkastningen på pensjonsmidlene skal benyttes som kilde for oppregulering av de garanterte ytelsene.

Komiteen viser til at regjeringen foreslår at gjenstående buffer ved død skal anses som overskudd på risikoresultatet, og at leverandørene kan sette av inntil 20 pst. av dette overskuddet til risikoutjevningfondet. Dette fondet kan dekke økte kostnader for pensjonsleverandøren dersom pensjonskostnadene blir høyere, for eksempel som følge av økt levealder. Fondet beskytter også bufferfondet til fripolisekunder, som må dekke slike kostnader før leverandøren.

Tidligere har det ikke vært regulert i lov hvordan gjenstående buffer ved død skal fordeles. Praksisen har vært at inntil 50 pst. kan settes av til risikoutjevningfondet. Regjeringens forslag er i så måte en forbedring for kundene.

Gjenstående buffer er overskudd fra avkastning, og ikke del av dødelighetsarven det er avtalt at selskapene skal bruke for å dekke forpliktelser til gjenlevende kunder. Komiteen mener derfor at gjenstående buffer ikke skal avsettes til risikoutjevningfond, men i sin helhet fordeles på gjenværende kunder for å bidra til bedre avkastning og økt pensjon for kundene.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag til erstatning for forslaget til forsikringsvirksomhetsloven § 3-14 fjerde ledd i proposisjonen:

«Forsikringsvirksomhetsloven § 3-19 fjerde ledd skal lyde:

For kontrakter etter § 3-16 skal gjenværende bufferfond ved rettighetshavers død, når det ikke er etterlatte med krav på etterlattepensjon knyttet til kontrakten, fordeles til bufferfond tilordnet de øvrige kontraktene etter § 3-16. Beløpet fordeles i henhold til beregningsgrunnlaget som følge av at foretakets forpliktelse overfor forsikrede som er død i løpet av året, er bortfalt, jf. § 3-9 tredje ledd.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at arbeidsgruppens flertall mente det fortsatt skal være bindende regler om nedbygging av bufferfondet i utbetalingsperioden. Disse medlemmer viser til Finansstilsynets høringsinnspill, som understreker at «dette gir større sikkerhet for at bufferfondet faktisk blir tilført fripoliseinnehaveren enn det retningslinjer vil gjøre». Likevel foreslår regjeringen at det på dette området fremover kun skal være retningslinjer, ikke bindende regler. Flertallet i arbeidsgruppen nedsatt av regjeringen foreslår også at dagens regel om nedbygging

av bufferfond i takt med reduksjonen av premiereserven bør utformes som et minstekrav.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at det fortsatt skal være bindende, lovmessige regler om nedbygging av bufferfondet tilknyttet fripoliser i utbetalingsperioden, og at dagens regel om nedbygging av bufferfond i takt med reduksjonen av premiereserven utformes som et minstekrav, slik at kunden vet nøyaktig hvilke regler som her gjelder.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at tidligere vedtak og regelendring fra de tidligere tilleggsavsetninger til fleksibelt bufferfond der overskytende kapital frigjøres og deles ut til rettighetshaver, må ha en garanti ved at overflødig bufferfond skal deles som overskudd mellom rettighetshaver og livselskap.

Disse medlemmer mener overskytende bufferfond må frigjøres og gi oppregulering av pensjon med en fordeling der overskuddet deles etter overskuddsdelingsbrøken 80/20, til hhv. kunde og leverandør.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til at et sentralt punkt i proposisjonen er at dagens regler om pliktig nedbygging av bufferfond i utbetalingsfasen foreslås fjernet og erstattet med krav om at pensjonsleverandørene selv skal fastsette retningslinjer for opp- og nedbygging av buffer. Disse medlemmer er kritiske til dette og viser til Pensjonistforbundets høringsvar, som påpeker at livsforsikringsselskapene har hatt klare insentiver til å holde bufferkapital tilbake, ettersom dette reduserer behovet for egenkapital og begrenser selskapets pensjonsforpliktelser overfor kundene, og mener derfor det er avgjørende at det stilles krav til retningslinjene for nedbygging av buffer som sikrer at det kommer kundene til gode.

Disse medlemmer mener, i likhet med Pensjonistforbundet, at kravet må være at når den årlige pensjonsutbetalingen utgjør en bestemt andel av premiereserven, skal en tilsvarende andel av bufferfondet utbetales som et årlig kronetillegg. Dette vil sikre at avkastningen faktisk kommer pensjonisten til gode, uavhengig av hvordan pensjonsleverandøren velger å disponere avkastningsoverskuddet. Samtidig vil disse medlemmer understreke at denne endringen i seg selv ikke er tilstrekkelig. Dersom bufferfondet ikke faktisk bygges ned, vil ikke endringen ha noen praktisk betydning. Disse medlemmer mener dette understreker behovet for at det stilles klare krav til nedbygging av buffer i utbetalingsfasen. Samtidig vil disse medlemmer understreke at kravet til retningslinjene må utformes slik at det ikke svekker pensjonsleverandører som håndterer bufferfondet kollektivt sin evne til å oppnå god avkastning og regulering.

Disse medlemmer viser til at flertallet i arbeidsgruppa vurderer at regler for nedbygging av bufferfond sikrer at bufferfondet blir tilført fripoliseinnehaveren i større grad enn det retningslinjer vil gjøre. På denne bakgrunn støtter ikke disse medlemmer regjeringens forslag.

4. Lånt egenkapital og amortisert kost

4.1 Sammendrag

Lånt egenkapital, amortisert kost og flytting av kontrakter er nærmere omtalt i kapittel 4 i proposisjonen. Økonomiske og administrative konsekvenser knyttet til lånt egenkapital er omtalt i punkt 6.1.2, 6.2.2 og 6.3.2 i proposisjonen.

4.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til forslaget om å innføre adgang til såkalt lånt egenkapital i forsikringsvirksomhetsloven kapittel 4.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser til at dagens regelverk innebærer at egenkapital som benyttes for å dekke manglende avkastning, i praksis blir permanent bundet. Dette kan gjøre pensjonsleverandørene mer forsiktige i sin kapitalforvaltning, med konsekvenser for forventet avkastning til kundene.

Flertallet merker seg at ordningen med lånt egenkapital innebærer at leverandørene kan tilføre kapital midlertidig for å oppfylle garantiene, og få denne tilbakebetalt dersom avkastningen senere blir tilstrekkelig god. Flertallet viser videre til at lånt egenkapital ikke skal følge med ved flytting av pensjonsavtaler, og at det ved flytting foreslås verdsettelse av alle eiendeler til markedsverdi. Flertallet mener dette bidrar til større fleksibilitet i forvaltningen, samtidig som hensynet til likebehandling og korrekt verdsettelse ivaretas.

Flertallet viser til proposisjonens punkt 4.4.1, der departementet skriver:

«Målet med en endring er å legge til rette for økt risikotakning, og det er departementets oppfatning at tiltaket bør utformes slik at det har best mulig forutsetning for å oppnå målet.»

Flertallet stiller seg bak dette. Lånt egenkapital skal gi mulighet til å forvalte garanterte pensjonsmidler med en lengre horisont. Hvis lånt egenkapital skal betales tilbake når pensjonsutbetalingene starter, reduseres denne horisonten og tiltaket får mindre betydning. Flertallet foreslår derfor at «forsikringstilfelle» tas ut

av forslaget til forsikringsvirksomhetsloven § 3-19 a tredje ledd.

Flertallet fremmer følgende forslag til erstatning for forslaget til forsikringsvirksomhetsloven § 3-19 a tredje ledd i proposisjonen:

«Forsikringsvirksomhetsloven § 3-19 a tredje ledd skal lyde:

Ved gjenkjøp eller opphør av kontrakten skal egenkapitalbidraget anses som tilført med endelig virkning.»

Flertallet viser til at LOs og NHOs representanter uttaler følgende i arbeidsgrupperapporten:

«Arbeidsgruppens medlemmer fra LO og NHO mener at lånt egenkapital er et tiltak som kan gi en del av fripolisekundene i livsforsikringsforetak høyere pensjon. Det vil kunne muliggjøre høyere risiko i forvaltningen og den forventede avkastningen vil øke. Medlemmene viser til utredningens mandat der det klart fremgår at endringer skal være til kundens fordel.»

Videre uttaler partene:

«For at lånt egenkapital skal være til fordel for kundene er det imidlertid vesentlig at endringen benyttes til å ta høyere risiko.»

Flertallet ber regjeringen følge opp hvordan pensjonsleverandørene endrer risikotakningen i forvaltningen, og ber regjeringen evaluere ordningen med lånt egenkapital og øvrige endringer i løpet av tre til fem år. Endringene skal være til kundenes fordel.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innen 2030 evaluere endringene i reglene for garanterte pensjonsprodukter som ble vedtatt våren 2026.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at den største og mest radikale endringen regjeringen foreslår i proposisjonen, er forslaget om lånt egenkapital. Det vil si at dersom verdien av pensjonsmidlene (summen av eiendeler til dekning av premiereserve og bufferfondet) et år er lavere enn kravet til premiereserve i kunderegnskapet, kan differansen dekkes ved at foretaket «låner» av egen egenkapital. Den lånte egenkapitalen kan føres tilbake til foretaket i senere år, dersom avkastningen blir tilstrekkelig til at verdien av pensjonsmidlene overstiger kravet til premiereserve.

Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår at lånt egenkapital skal forvaltes i selskapsporteføljen, og at den lånte egenkapitalen ikke skal overføres sammen med øvrig forsikringskapital ved flytting. Regjeringens mål er å gi selskapene incentiver til økt risiko og økt forventet avkastning for kundene. Disse med-

lemmer viser til statsrådets svar til komiteen av 9. mars 2026, der det fremkommer at regjeringen mener det primært er for yngre fripolisekunder at dette kan gi økt risiko i forvaltningen, mens det «for eldre forsikrede med høyere avkastningsgarantier er [...] mindre sannsynlig at forvaltningen vil endres vesentlig». Dermed vil forslaget om lånt egenkapital ifølge regjeringen i realiteten stort sett bare innebære ulemper for de eldre, mens det for de yngre kanskje kan bety en forbedring, men på en måte som er helt opp til selskapene.

Disse medlemmer mener at forslaget bryter med premisset om at endringer skal være til kundenes fordel. Arbeidsgruppen som ble nedsatt under regjeringen Solberg, vurderte en mindre krevende variant av lånt egenkapital for kundenes del og avviste dette fordi det ikke ville være til kundenes gunst. Arbeidsgruppen nedsatt av den sittende regjeringen konkluderte heller ikke med å anbefale dette forslaget. Arbeidsgruppen skriver:

«Gevinsten for leverandør motsvares av et like stort tap for kundene hvis forvaltningen er uendret.»

Disse medlemmer er svært kritiske til at et forslag som faglig sett ikke er vurdert å være klart til fordel for kundene av regjeringens egen arbeidsgruppe, likevel fremmes av regjeringen. Disse medlemmer viser videre til at Finanstilsynet går tydelig imot forslaget i høringen. Finanstilsynet uttaler at:

«[...] tiltaket går for langt i å overføre risiko fra leverandøren til kunden, og kunden vil være avhengig av leverandørens tilpasning for å høste fordeler [...]. I en situasjon der eiendeler tilsvarende den lånte egenkapitalen forvaltes i selskapsporteføljen, vil avkastningen av den lånte egenkapitalen tilfalle pensjonsleverandøren. Etter dagens regler forvaltes disse eiendelene i kollektivporteføljen og avkastningen tilfaller kunden [...]. Siden avkastningen av lånt egenkapital i denne situasjonen tilføres pensjonsleverandøren, vil kundene få tilført mindre avkastning. Det kan forventes at kontraktene vil trenge lengre tid på å betale tilbake den lånte egenkapitalen og det vil ta lengre tid før kontraktene selv får tilført avkastningsoverskudd.»

Disse medlemmer viser til at regjeringens forslag innebærer at lånt egenkapital ikke skal overføres sammen med øvrig forsikringskapital ved flytting. Etter Finanstilsynets vurdering vil dette innebære «en faktisk reduksjon av kundenes rettigheter sammenliknet med dagens regler», og tilsynet «kan ikke se at dette er i kundenes interesse». Disse medlemmer viser til at Finanstilsynet mener at dette ikke vil bidra til et effektivt flyttemarked for garanterte produkter i privat sektor, fordi «det må antas at det er lite attraktivt for mottakende pensjonsleverandør å overta en ikke fullt fondert kontrakt».

Disse medlemmer viser dessuten til at Finanstilsynet peker på flere situasjoner hvor regjeringens forslag vil føre til redusert pensjon for kundene. Det gjelder

både der den lånte egenkapitalen ikke vil være del av midlene som legges til grunn ved omregning til en nedkortet utbetalingstid, og der den lånte egenkapitalen ikke vil være del av midlene ved eventuell konvertering fra garantert fripolise til fripolise med investeringsvalg.

Disse medlemmer viser til at innføring av lånt egenkapital gjør at foretakene kan benytte forventet fremtidig overskudd som en avkastningsbuffer i solvensberegningen allerede i dag, og at dette kan forventes å styrke pensjonsleverandørenes solvens. Samtidig viser den nedsatte arbeidsgruppen og Finanstilsynets høringsinnspill til at en buffer basert på lånt egenkapital er mye mer ustabil enn dagens buffer basert på allerede oppnådd meravkastning. Finanstilsynet skriver:

«Lånt egenkapital medfører at leverandørenes solvens blir enda mer avhengig av fremtidig rente og forsterker leverandørenes incentiver til å plassere midler i langsiktige obligasjoner.»

Disse medlemmer viser til at det med andre ord er høyst usikkert om innføring av lånt egenkapital vil gjøre at foretakene endrer tilpasning i retning av høyere aksjeandel og høyere forventet avkastning for kundene.

Disse medlemmer viser videre til at flere høringsinstanser, som betingelse for sin støtte til forslaget, legger til grunn at innføring av lånt egenkapital må følges opp av Finanstilsynet for å sikre at tiltaket kommer kundene til gode. Disse medlemmer viser til at Finanstilsynet kommenterer at denne forutsetningen ikke lar seg oppfylle:

«Finanstilsynet viser til at det ikke er klare hjemler i lov hvor Finanstilsynet kan pålegge foretakene å ta mer risiko i forvaltningen av eiendelene knyttet til fripoliser. Finanstilsynet vil videre framheve at å isolere eventuelle effekter på risikotakningen til en eventuell innføring av lånt egenkapital vil være svært krevende siden faktiske endringer i risikotakningen over tid vil være avhengig av mange faktorer.»

Disse medlemmer viser til proposisjonen punkt 4.4.1 sjetten avsnitt og statsrådets svar til komiteen av 9. mars 2026, der departementet sier seg enig med Finanstilsynets vurderinger.

Disse medlemmer går derfor imot regjeringens forslag om innføring av lånt egenkapital. Disse medlemmer kan ikke støtte et forslag som svekker kundenes rettigheter og ikke er i deres interesse, ved at det har usikre virkninger på forventet avkastning og tilføring av avkastningsoverskudd til kundene, det gir et ineffektivt flyttemarked og lavere pensjon ved nedkortet utbetalingstid og konvertering til fripolise med investeringsvalg. En rett til konvertering til fripoliser med investeringsvalg, derimot, kan gi kundene en sikker endring i risikoprofil og forventet avkastning, uten usikkerheten og ulempene som lånt egenkapital gir.

KOMMUNALE ORDNINGER MV.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser til at Finans Norge i sitt høringsinnspill har pekt på at det kan være behov for avklaringer før endringene om lånt egenkapital trer i kraft for kommunale tjenstepensjonsordninger, mens Pensjonskasseforeningen har uttalt at de forventer at en slik adgang vil gjelde både private og kommunale pensjonskasser. Det er særlig viktig at adgangen til å benytte lånt egenkapital kan tre i kraft raskt for fripoliser, slik at forvaltningen kan tilpasses til kundenes beste. Flertallets forslag om at «forsikringstilfelle» tas ut av forslaget til forsikringsvirksomhetsloven § 3-19 a tredje ledd kan videre være en viktig avklaring av hvordan lånt egenkapital skal håndteres både i private og kommunale kollektive ordninger. Innføring av lånt egenkapital utvider mulighetsrommet for pensjonsinnretningenes forvaltning, men pålegger ikke pensjonsinnretningene plikt til å endre sin forvaltning eller til å gjøre eventuell tilførsel av egenkapital betinget. Selv om lovendringer om lånt egenkapital trer i kraft samtidig for alle garanterte pensjonsprodukter, kan pensjonsinnretninger, dersom de mener det er best for egen virksomhet og sine kunder, avvente tilpasningen til nytt regelverk på dette punktet til eventuelle nødvendige avklaringer er på plass.

Flertallet legger til grunn at departementet skal prioritere avklaring av eventuelle utestående spørsmål fra pensjonsinnretningene og vurdere behov for senere ikrafttredelsestidspunkt for kommunale tjenstepensjonsordninger/for kollektive ordninger, jf. forslaget i proposisjonen til lovvedtak del III inntatt nedenfor i tilrådingen A III.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for nødvendige avklaringer før ikrafttredelse for kommunale tjenstepensjonsordninger, og forutsetter at dette arbeidet ikke påvirker ikrafttredelsestidspunkt for nye regler om lånt egenkapital for fripoliser og andre private ordninger, samt at det om nødvendig vurderes behov for ulike ikrafttredelsestidspunkt.»

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til høringsinnspill fra blant annet Finans Norge og KLP om innføring av lånt egenkapital for de kommunale ordningene, og bekymringen for å åpne for dette før det er tilstrekkelig utredet. Dette medlem deler denne bekymringen og mener at innføring av en slik ordning for et så stort og viktig område som kommunal tjenstepensjon, som også skiller seg fra private ordninger på vesentlige punkter, ikke er tilrådelig uten en nærmere utredning. Dette medlem viser til at de

innkomne høringsinnspillene oppstiller en rekke forhold som bør avklares nærmere. Dette medlem mener regjeringen må sørge for nødvendige avklaringer før ikrafttredelse for kommunale tjenstepensjonsordninger. Dette medlem forutsetter at dette arbeidet ikke påvirker ikrafttredelsestidspunkt for nye regler om lånt egenkapital for fripoliser og andre private ordninger, og at man benytter seg av muligheten for å ha ulike ikrafttredelsestidspunkt. Dette medlem forutsetter videre at departementet har god dialog med bransjen om behovet for avklaringer før en eventuell ikrafttredelse.

EIENDELER FØRT TIL AMORTISERT KOST MV.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser til tema verdivurdering av obligasjoner ved flytting av pensjonsmidler, og merker seg at dette er et teknisk forhold av betydning for flytteinsentivene i ordningen. Flertallet viser til at departementet i proposisjonen foreslår at eiendeler skal verdsettes til markedsverdi ved flytting, og legger til grunn at formålet med dette er å sikre nøytrale flytteinsentiver uavhengig av markedsforhold.

Flertallet legger videre til grunn at intensjonen med departementets forslag er at midlene som flyttes, skal verdsettes til markedsverdi både hos avgivende og mottakende pensjonsinnretning. Flertallet understreker at dette er viktig for å sikre korrekt og konsistent verdsettelse ved flytting, og for å unngå utilsiktede insentiver som kan påvirke konkurransen eller kundenes valg av leverandør.

5. Investeringsvalg og utbetalingstid

5.1 Sammendrag

Investeringsvalg og redusert utbetalingstid er nærmere omtalt i kapittel 5 i proposisjonen. Økonomiske og administrative konsekvenser knyttet til investeringsvalg og utbetalingstid er omtalt i punkt 6.1.3, 6.2.3 og 6.3.3 i proposisjonen.

5.2 Komiteens merknader

Komiteen viser til departementets forslag om forenklinger i regelverket for fripoliser med investeringsvalg i foretakspensjonsloven kapittel 5. Komiteen merker seg at gjeldende regler er komplekse og lite tilpasset kunder med små pensjonsytelser, og at dette kan medføre unødvendig administrasjon og kostnader.

Komiteen merker seg særlig forslaget om at investeringsvalg som er foretatt før pensjonsuttak, som hovedregel også skal gjelde etter at pensjonen er tatt ut. Videre

viser komiteen til forslagene om forenklede informasjons- og rådgivningsregler, samt utvidet adgang til å velge redusert utbetalingstid for lave pensjonsytelser. Komiteen mener disse endringene vil bidra til mindre byråkrati, mer hensiktsmessig håndtering av små pensjonsbeløp og lavere administrasjonskostnader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser til at Finanstilsynet har fått i oppdrag å utrede mulighetene for en egen pensjonskonto for hybridordninger, herunder å vurdere arbeidsgruppens forslag om «at det i forbindelse med en videre utredning av pensjonskonto for hybridordninger, også kan utredes hvordan det kan legges til rette for en mulig konvertering av fripoliser til pensjonsbevis». Flertallet viser videre til at da egen pensjonskonto ble innført, ble gamle pensjonskapitalbevis uten garantier automatisk slått sammen og samlet på egen pensjonskonto med mindre innehaver aktivt reserverte seg. Siden prisingen av pensjonskapitalbevis innebærer et element av stykkpris, var det ganske klart at et slikt passivt samtykke i de aller fleste tilfeller ville være kostnadsreduserende for innehavere som hadde flere enn ett bevis. En konvertering av fripolise til investeringsvalgsprodukt vil bl.a. innebære at innehaver frasier seg sin avkastningsgaranti. Dette kan være lønnsomt for yngre kunder, særlig dersom garantert avkastning er lav og kundene ønsker å plassere mye av midlene i aksjefond. For eldre kunder med kortere tid til pensjonsalder kan det i mange tilfeller derimot være mer lønnsomt å beholde garantien. Det er derfor ikke gitt at konvertering samsvarer med alle innehaveres preferanser, eller at det gir alle positiv forventet nytte. Det er også derfor det er rådgivningsregler ifm. konvertering til investeringsvalg.

Flertallet merker seg LOs høringsinnspill 6. desember 2024, hvor LO ber regjeringen vurdere om fripoliser for yngre årskull bør konverteres til pensjonsbevis. LO ber regjeringen vurdere passivt samtykke, tilsvarende det som ble gjort ved etableringen av pensjonskonto for innskuddspensjon.

Yngre fripolisekunder er gruppen som i størst grad vil være tjent med å konvertere til fripolise med investeringsvalg.

Flertallet fremmer på dette grunnlag følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om yngre kunder vil være tjent med at fripoliser konverteres til et produkt med investeringsvalg etter modell av etableringen av pensjonskonto i 2021.»

Flertallet viser til at flere pensjonsleverandører ikke tilbyr konvertering til fripolise med investeringsvalg, selv om slike fripoliser binder opp mindre kapital hos leverandøren. Ifølge Finans Norge skyldes dette at

nokså få kunder etterspør tilbudet, samtidig som det medfører kostnader for leverandøren å innfri rådgivningsplikten knyttet til konvertering. Flertallet ønsker at flere kunder som er tjent med det, skal få tilbud om investeringsvalg.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om ytterligere justeringer i reglene for fripoliser med investeringsvalg, slik at flere kunder som vil være tjent med det, kan få tilbud om investeringsvalg. Herunder ber Stortinget regjeringen vurdere unntak for pensjonskasser i en eventuell ny ordning.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at komiteen har fått oversendt et notat som blant annet omhandler forsikringssektorens rett til overskuddsdeling for nedbygging av buffer som stammer fra de tidligere tilleggsavsetningene. Det hevdes i brevet at over tid kan uklarheter her koste kundene store summer (om lag 4 mrd. kroner). Dette er en problemstilling som var ukjent for komiteen da den behandlet Prop. 83 L (2022–2023), jf. Innst. 401 L (2022–2023). Disse medlemmer ber derfor departementet komme tilbake i en lovproposisjon med en grundig redegjørelse av dette spørsmålet, og med forslag til klargjøring i lovteksten av at slik overskuddsdeling ikke kan finne sted, og at hvis det har funnet sted, må det reverseres.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om en særlig redegjørelse om pensjonsleverandørenes rett til overskuddsdeling for nedbygging av buffer som stammer fra de tidligere tilleggsavsetningene, og forslag til presiserende lovbestemmelser som sikrer at det ikke kan benyttes overskuddsdeling fra buffere som stammer fra de tidligere tilleggsavsetningene.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre at livselskapene kvalitetssikrer informasjon til kundene om forenklinger i investeringsvalg, og fremme nødvendige lovforslag for Stortinget om livselskapenes plikt til å gi kundene nødvendig og god informasjon slik at kundene er tilstrekkelig opplyst om sine valg.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti viser til at de fleste fripolisekunder i dag ikke har mulighet til å flytte fripolisen eller konvertere den til fripolise med konverte-

ringsvalg. Et bredt flertall i høringsrunden – fra LO, Forbrukerrådet og Pensjonistforbundet til Finanstilsynet og Fintech Norway – tar til orde for løsninger i retning av å gi kundene rett til konvertering fra garantert fripolise til fripolise med investeringsvalg.

Disse medlemmer peker på at en slik løsning vil være positiv for kundene, slik at de selv kan velge investeringsprofil, særlig for yngre kunder som stort sett har lav garantert avkastning. For leverandørene vil fripoliser innebære lav risiko og god lønnsomhet. Disse medlemmer mener at regjeringen må komme tilbake med forslag som gir kundene rett til konvertering fra garantert fripolise til fripolise med investeringsvalg.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som gir kundene rett til konvertering fra garantert fripolise til fripolise med investeringsvalg, herunder vurdere eventuelle unntak for pensjonskasser.»

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til LO sitt høringsvar og mener at det bør innføres et pålegg om å minimum tilby investeringsvalg med en alderstilpasset investeringsprofil, og at det her kan gjøres unntak for pensjonskasser og leverandører som ikke har produkter med investeringsvalg. Disse medlemmer vil understreke at det bør sikres at kunder som ønsker å konvertere til fripolise med investeringsvalg, må kunne flytte avtalen sin til en leverandør som tilbyr dette, om ønskelig.

Disse medlemmer er positive til å vurdere muligheten for å konvertere små fripoliser til pensjonsbevis etter tjenstepensjonsloven, og viser til at dette forslaget nå utredes av Finanstilsynet.

6. Avslutning

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre, viser avslutningsvis til at forslagene i Prop. 31 L (2025–2026) må ses som en videreutvikling av tidligere regelendringer, herunder sammenslåing av bufferfond og økt fleksibilitet i overskuddsfordelingen. Etter flertallets vurdering bidrar forslagene samlet sett til en bedre balanse mellom trygghet for pensjonsutbetalingene, rimelig avkastning og regulering av pensjonene, samt en effektiv og konkurransedyktig forvaltning.

Flertallet mener på denne bakgrunn at lovforslagene legger til rette for at kundene får bedre uttelling av sine pensjonsmidler, samtidig som pensjonsleverandørene gis mer hensiktsmessige rammevilkår, og at regelverket blir enklere å forstå og praktisere.

Komiteens medlem fra Senterpartiet viser til at forslagene i Prop. 31 L (2025–2026) bygger videre på tidligere regelendringer. Målet er fortsatt å sikre at kundene får bedre uttelling av sine pensjonsmidler, samtidig som pensjonsleverandørene får mer hensiktsmessige rammevilkår og et regelverk som er enklere både å forstå og å praktisere. Dette medlem viser til at skiftende regjeringer har hatt som mål at regelverket for garanterte pensjonsprodukter skal komme kundene til gode, og at eventuelle justeringer skal styrke kundenes posisjon. Videre peker dette medlem på at behandlingen av proposisjonen har synliggjort behovet for både evaluering og tett oppfølging av de regelendringene som nå gjennomføres, samt at det er nødvendig med ytterligere tiltak for å sikre en bedre forvaltning av fripoliser.

7. Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt og Kristelig Folkeparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget så snart som mulig og senest innen utgangen av 2026 med forslag til ytterligere regelendringer som bedre vil sikre verdiene i og reguleringene av fripoliser.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen sikre at det fortsatt skal være bindende, lovmessige regler om nedbygging av bufferfondet tilknyttet fripoliser i utbetalingsperioden, og at dagens regel om nedbygging av bufferfond i takt med reduksjonen i premiereserven utformes som et minstekrav, slik at kunden vet nøyaktig hvilke regler som her gjelder.

Forslag fra Fremskrittspartiet, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen om en særlig redegjørelse om pensjonsleverandørenes rett til overskuddsdeling for nedbygging av buffer som stammer fra de tidligere tilleggsavsetningene, og forslag til presiserende lovbestemmelser som sikrer at det ikke kan benyttes overskuddsdeling fra buffer som stammer fra de tidligere tilleggsavsetningene.

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen sikre at gjennomføring av kollektiv håndtering i offentlige og private pensjonskasser videreføres, slik at avkastningen på pensjonsmidlene i pensjonskassene avsettes til jevn, årlig oppregule-

ring av pensjonsytelsene for rettighetshavere i pensjonskassene.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen sikre at livselskapene kvalitetssikrer informasjon til kundene om forenklinger i investeringsvalg, og fremme nødvendige lovforslag for Stortinget om livselskapenes plikt til å gi kundene nødvendig og god informasjon slik at kundene er tilstrekkelig opplyst om sine valg.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti:

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen fremme forslag som gir kundene rett til konvertering fra garantert fripolise til fripolise med investeringsvalg, herunder vurdere eventuelle unntak for pensjonskasser.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen i løpet av våren 2026 nedsette en arbeidsgruppe som skal utrede systemiske endringer i hvordan fripoliser forvaltes og organiseres, som kan bidra til økt avkastning og oppregulering av fripoliser. Arbeidsgruppen skal ta utgangspunkt i, men ikke være begrenset til, forslagene i FAFOs rapport 2018:13.

8. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A I (endringer i foretakspensjonsloven), A II (endringer i forsikringsvirksomhetsloven) § 3-19 fjerde ledd, og A III (ikrafttredelse og overgangsregler), fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding A II (endringer i forsikringsvirksomhetsloven) for øvrig samt B I, II, III og IV fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Senterpartiet og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

V e d t a k t i l l o v

om endringer i foretakspensjonsloven og forsikringsvirksomhetsloven (forvaltning av garanterte pensjonsprodukter)

I

I lov 24. mars 2000 nr. 16 om foretakspensjon gjøres følgende endringer:

§ 4-7 a femte ledd tredje punktum skal lyde:

Midlene knyttet til fripolisen skal på uttakstidspunktet fortsatt forvaltes som egen investeringsportefølje, med mindre fripoliseinnehaveren krever at midlene knyttet til fripolisen overføres til alminnelig forvaltning i kollektivporteføljen.

§ 4-7 a syvende ledd skal lyde:

(7) Pensjonsinnretningen har plikt til å kartlegge fripoliseinnehaverens behov og ønske om risiko. Pensjonsinnretningen skal opplyse både om eventuelle forhold som taler for at en avtale om forvaltning av fripolisen i en egen investeringsportefølje vil være i fripoliseinnehaverens interesse, og om eventuelle forhold som taler mot. Før det inngås avtale om utstedelse av fripolise tilordnet en egen investeringsportefølje, skal pensjonsinnretningen gi fripoliseinnehaveren råd om sammensetningen av investeringsporteføljen. Når fripoliseinnehaveren har nådd en alder med få år igjen til uttak av pensjon, skal pensjonsinnretningen informere om risikoreducerende tiltak. En skriftlig sammenfatning av de opplysninger og råd som pensjonsinnretningen gir etter leddet her, skal sendes fripoliseinnehaveren. Kongen kan gi nærmere regler om pliktig informasjon og rådgivning i forskrift.

§ 5-1 tredje ledd skal lyde:

(3) Krav eller avtale om at utbetalingstiden reduseres som angitt i annet ledd annet til fjerde punktum, må fremsettes eller inngås senest ett år etter at uttak av pensjon startet.

Nåværende tredje og fjerde ledd blir fjerde og nytt femte ledd.

II

I lov 10. juni 2005 nr. 44 om forsikringsvirksomhet gjøres følgende endringer:

§ 3-11 femte ledd nytt annet punktum skal lyde:

Etindeler som motsvarer betinget egenkapitalbidrag etter § 3-19 a for å dekke årlig krav til tilførsel til premiereserven, kan inngå i selskapsporteføljen.

§ 3-13 annet ledd første punktum skal lyde:

Avkastning tilordnet en kontrakt skal etter fradrag for tilordning i samsvar med beregningsgrunnlaget for kontrakten, reduksjon av betinget egenkapitalbidrag etter § 3-19 a og i tilfelle avsetning til bufferfond etter § 3-19, tilordnes kontrakten som overskudd på avkastningsresultatet.

§ 3-19 fjerde ledd skal lyde:

For kontrakter etter § 3-16 skal gjenværende bufferfond ved rettighetshavers død, når det ikke er etterlatte med krav på etterlattepensjon knyttet til kontrakten, for-

deles til bufferfond tilordnet de øvrige kontraktene etter § 3-16. Beløpet fordeles i henhold til beregningsgrunnlaget som følge av at foretakets forpliktelse overfor forsikrede som er død i løpet av året, er bortfalt, jf. § 3-9 tredje ledd.

Nåværende fjerde ledd blir nytt femte ledd.

Ny § 3-19 a skal lyde:

§ 3-19 a Betinget egenkapitalbidrag for kontraktsfastsatte forpliktelser

Hvis avkastningen tilordnet en kontrakt i kollektivporteføljen i et år er negativ eller ikke er stor nok til å dekke det årlige kravet til økning i premiereserven etter premieberegningssgrunnlaget, og kravet heller ikke kan oppfylles ved bruk av bufferfond tilordnet kontrakten, kan kravet oppfylles ved betinget egenkapitalbidrag fra foretaket.

For kontrakter som har fått tilført betinget egenkapitalbidrag, skal foretaket benytte hele eller deler av tilført avkastning utover tilordning i samsvar med beregningsgrunnlaget for kontrakten til økning av premiereserven og tilsvarende reduksjon av betinget egenkapitalbidrag.

Ved gjenkjøp eller opphør av kontrakten skal egenkapitalbidraget anses som tilført med endelig virkning.

§ 6-3 annet ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Retten til opptjent pensjon og pensjonsytelser etter bestemmelsen her kan sikres ved betinget egenkapitalbidrag etter § 3-19 a.

§ 6-7 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Betingede egenkapitalbidrag i samsvar med § 3-19 a omfattes ikke.

§ 6-7 fjerde ledd første punktum skal lyde:

Markedsverdien av midlene ved utløpet av oppsigelsesfristen skal legges til grunn ved verdiberegningen.

§ 6-10 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Er overført premiereserve og premiefond ikke tilstrekkelig til å sikre rettighetene etter det nye beregningsgrunnlaget, skal manglende premiereserve dekkes ved overført bufferfond, eventuelt betinget egenkapitalbidrag fra pensjonsinnretningen det flyttes til eller ved overføringer fra foretaket.

§ 6-13 tredje ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Er overført premiereserve og bufferfond ikke tilstrekkelig til å sikre rettighetene etter en fripolise, skal manglende premiereserve dekkes ved betinget egenkapitalbidrag fra pensjonsinnretningen det flyttes til.

§ 6-14 fjerde ledd tredje punktum skal lyde:

Er premiereserve for pensjonsforsikring, overføring fra premiefond og bufferfond knyttet til forsikringen ikke tilstrekkelig til å sikre rettighetene etter den nye kontrak-

ten, skal manglende premiereserve dekkes ved betinget egenkapitalbidrag fra pensjonsinnretningen det flyttes til.

Nåværende tredje punktum blir nytt fjerde punktum.

III

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.
2. Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

B.

I

Stortinget ber regjeringen innen 2030 evaluere endringene i reglene for garanterte pensjonsprodukter som ble vedtatt våren 2026.

II

Stortinget ber regjeringen sørge for nødvendige avklaringer før ikrafttredelse for kommunale tjenestepen-

sjonsordninger, og forutsetter at dette arbeidet ikke påvirker ikrafttredelsestidspunkt for nye regler om lånt egenkapital for fripoliser og andre private ordninger, samt at det om nødvendig vurderes behov for ulike ikrafttredelsestidspunkt.

III

Stortinget ber regjeringen vurdere om yngre kunder vil være tjent med at fripoliser konverteres til et produkt med investeringsvalg etter modell av etableringen av pensjonskonto i 2021.

IV

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om ytterligere justeringer i reglene for fripoliser med investeringsvalg, slik at flere kunder som vil være tjent med det, kan få tilbud om investeringsvalg. Herunder ber Stortinget regjeringen vurdere unntak for pensjonskasser i en eventuell ny ordning.

Oslo, i finanskomiteen, den 9. april 2026

Tuva Moflag

leder

Maria Aasen-Svensrud

ordfører